T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | ORTAÖĞRETİM | DERS KİTABI

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

DİNLER TARİHİ

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

DİNLER TARİHİ

YAZARLAR

Prof. Dr. Ali Osman KURT

Prof. Dr. Dursun Ali AYKIT

DEVLET KİTAPLARI

....., 2025

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI NO.....8664
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİ YAYIN NO.....2556

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

EDİTÖR

Hasan ÖZARSLAN

Suna AKKURT

DİL UZMANI

Ahmet POLAT

GÖRSEL TASARIMCILAR

Hanife KOYUTÜRK

Öznur ÖZDEMİR

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI

Hasan TOPAL

ÖLÇME VE DEĞERLENME UZMANI

Şerife ERTUĞRUL

REHBERLİK UZMANI

Esra DEMİR

ISBN: 978-975-11-6680-7

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 14.04.2023 tarihli ve 74529227 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiştir.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

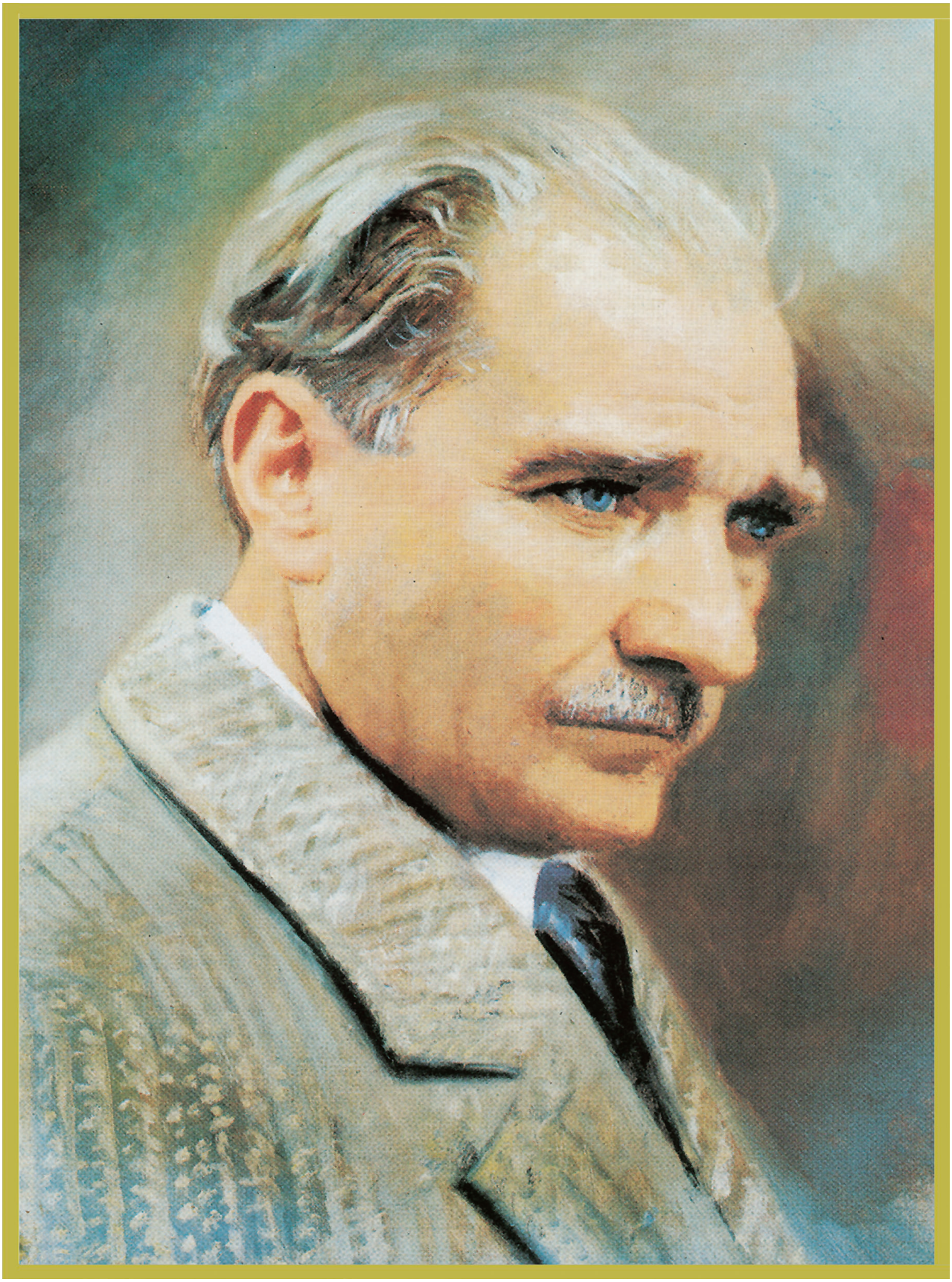

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

KISALTMALAR

as	: aleyhisselam
b.	: bin
bk.	: bakınız
C	: cilt
cc	: celle celalühü
çev.	: çeviren
ed.	: editör
Hz.	: Hazreti
JASSS	: The Journal of Academic Social Science Studies
km	: kilometre
md.	: madde
MÖ	: Milattan önce
MS	: Milattan sonra
öl.	: ölüm tarihi
ra	: Radiyallâhu anh / anhâ
s.	: sayfa
sav	: Sallallahü aleyhi vesellem
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
yy.	: yüzyıl

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE DİNLER TARİHİNE GİRİŞ 13
1. Dinin Tanımı 14
2. Kurumsal Bir Yapı Olarak Din 17
3. Dinin İnsan Hayatındaki Yeri ve Önemi 18
4. Dinler Tarihinin Tanımı, Konusu ve Metodu 19
5. Dinler Tarihinin Temel Kaynakları 19
6. Dinleri Öğrenmenin İslam Açısından Önemi 23
7. Dinlerin Coğrafi Dağılımı 24
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM 27

2. ÜNİTE İSLAMİYET 29
1. İslamiyet'in Tarihçesi 30
2. İslamiyet'te İnanç Esasları 35
3. İslamiyet'te İbadetler 40
4. İslamiyet'te Ahlaki Değerler 42
5. İslamiyet'in Diğer Dinlere Bakışı 44
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM 45

3. ÜNİTE YAHUDİLİK VE HRİSTİYANLIK 47
1. Yahudilik 48
1.1. Yahudiliğin Tarihçesi 48
1.2. Yahudiliğin İnanç Esasları 52
1.3. Yahudiliğin Ritüelleri, Sembolleri ve Kutsal Mekânları 61
2. Hristiyanlık 65
2.1. Hristiyanlığın Tarihçesi 65
2.2. Hristiyanlığın İnanç Esasları 69
2.3. Hristiyanlığın Ritüelleri, Sembolleri ve Kutsal Mekânları 74
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM 78

4. ÜNİTE HİNT, ÇİN VE İRAN DİNLERİ 81
1. Hinduizm 82
1.1. Hinduizm'in Tarihçesi 83

1.2. Hinduizm'de İnanç, Ritüeller, Semboller ve Kutsal Mekânlar 85
2. Budizm 92
2.1. Budizm'in Tarihçesi 92
2.2. Budizm'de İnanç, Ritüeller, Semboller ve Kutsal Mekânlar 94
3. Sihizm 100
3.1. Sihizm'in Tarihçesi 100
3.2. Sihizm'de İnanç, Ritüeller, Semboller ve Kutsal Mekânlar 101
4. Konfüçyanizm 105
4.1. Konfüçyanizm'in Tarihçesi 107
4.2. Konfüçyanizm'de İnanç, Ritüeller, Semboller ve Kutsal Mekânlar 109
5. Taoizm 113
5.1. Taoizm'in Tarihçesi 113
5.2. Taoizm'de İnanç, Ritüeller, Semboller ve Kutsal Mekânlar 114
6. Mecusilik 117
6.1. Mecusiliğin Tarihçesi 118
6.2. Mecusilikte İnanç, Ritüeller, Semboller ve Kutsal Mekânlar 118
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM 122

5. ÜNİTE TÜRKİYE'DE BAZI DİNÎ GRUPLAR 125
1. Ermeni Kilisesi 126
2. Süryani Kilisesi 128
3. Fener Rum Patrikhanesi 129
4. Türk Ortodoks Kilisesi 131
5. Musevi Hahambaşılığı 132
6. Yezidilik 133
7. Yehova Şahitleri 135
8. Bahailik 136
9. Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri 138
10. Yeni Dinî Akımlar 140
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM 143

SÖZLÜK 145
KAYNAKÇA 150
TÜRKIYE'NIN MÜLKI İDARE BÖLÜMLERI İLE KARA VE DENİZ KOMŞULARI HARİTASI 155
TÜRK-DÜNYA HARİTASI 156

ORGANİZASYON ŞEMASI

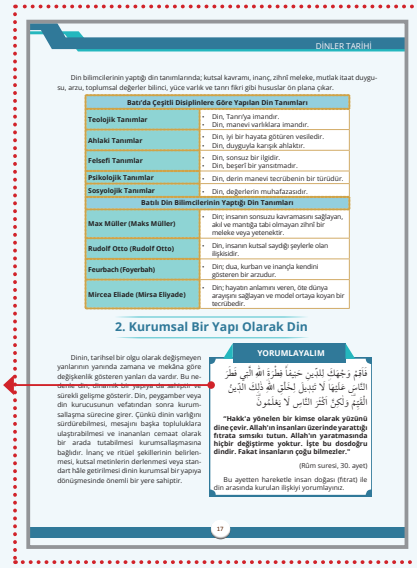

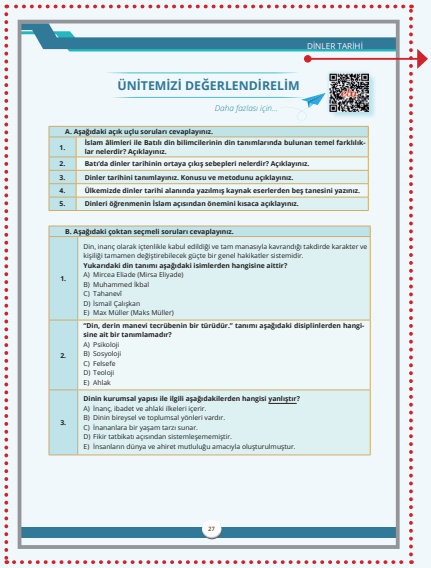

Ünite kapağı

Ünite başlığı

Hazırlık soruları

Ünite pdf dosyası ve ünite sunusu karekodları

Ünite başlığı

Konu metni

Konu görseli

Etkinlik kutusu

Dipnot

Sayfa numarası

Bazı ayetlerin orijinal metinleri verilmiştir.

Değerlendirme soruları: *(Açık uçlu Çoktan seçmeli Boşluk doldurma Doğru/Yanlış)*

ORGANİZASYON ŞEMASI

Her bir dinin kendine özgü sembolü verilerek farkındalık oluşturulmak istenmektedir.

İslamiyet'te diğer dinlerden farklı olarak Hz. Âdem'den itibaren devam eden peygamberlik halkasının sonuncusu olarak Hz. Muhammed'in (sav) kabul edilmesi nedeniyle "öncü isim" yerine "Peygamber" ifadesi kullanılmıştır.

Dinler hakkında genel tanıtıcı bilgiler verilerek konuya ön hazırlık yapılmaktadır. Bir bakıma dinin özeti verilmektedir.

Tarih sahnesine çıkış dönemleri verilerek dinlerin kronolojisi öğretilmektedir.

1. İslamiyet'in Tarihçesi

Görsel 2.1	**İSLAMİYET (Kimlik Kartı)**	
Dinin Adı	İslamiyet, İslam	
Başlangıcı	İlk insandan günümüze	
Peygamberi	Hz. Âdem ... Hz. Muhammed (sav)	
Tanrı Düşüncesi	Allah (cc)	
Temel Kaynak	• Kur'an-ı Kerim • Sünnet	
İnanç Esasları	• Allah'a (cc) iman • Meleklere iman • Kitaplara iman • Peygamberlere iman • Ahiret gününe iman • Kadere iman	
Akımlar	İtikadi Siyasi Mezhepler • Ehli Sünnet * Matüridilik * Eşarilik • Şiilik • Mürcie	Fıkhi Mezhepler • Hanefi mezhebi • Şafi mezhebi • Maliki mezhebi • Hanbeli mezhebi
Nüfusu	1,91 milyar*	
Doğduğu/Ortaya Çıktığı Bölge	Hicaz (Arabistan)	
Yayıldığı Ülkeler	Ortadoğu, Afrika, Asya, Amerika, Avrupa'da bazı ülkeler	

İslam tarihi insanlık tarihiyle özdeştir ve Müslümanlara göre İslam dini Hz. Adem'den Hz. Muhammed'e kadar gönderilen peygamberlerin tebliğ ettiği dinin ortak adıdır. Bu açıdan bakıldığında İslam hem ilk hem de son dindir. Özel anlamda İslam, miladi 7. yüzyıl başlarında Hz. Muhammed'e (sav) vahyedilen dinin adıdır. Genel anlamda ise Hz. Âdem'den bu tarafa vahiy yoluyla tekrar edilen, Allah'ın (cc) insanlık için öngörmüş olduğu yegâne inanç sistemidir. Bu inanç sisteminin özünü, Allah'ın (cc) emir ve iradesine teslimiyet (İslam) oluşturmakta ve adını da bu özelliğinden almaktadır. Dolayısıyla İslam, bütün peygamberlerin tebliğ ettiği dinin ortak adıdır.[1]

YORUMLAYALIM

"...O (Allah), gerek daha önce (gelmiş kitaplarda) gerekse bunda (Kur'an'da) size "Müslümanlar" adını verdi..."

(Hac suresi, 78. ayet)

Yukarıdaki ayeti vahiy geleneği açısından yorumlayınız.

* https://worldpopulationreview.com/country-rankings/religion-by-country, Erişim Tarihi: 21.12.2022.

1 Şinasi Gündüz, "İslam", Yaşayan Dünya Dinleri, s. 35-36; Talip Ayar, "İslam", Dinler Tarihi El Kitabı, s. 198.

Öncü isimler olarak Yahudilikte dinde özel bir yeri olması sebebiyle Hz. Musa'nın, Hristiyanlıkta da inancın merkezine yerleştirildiği için Hz. İsa'nın ismi verilmiştir.

DİNLER TARİHİ

1. YAHUDİLİK

NOT EDELİM

Kur'an-ı Kerim'de İsrailoğulları ve Yahudiler

- Kur'an-ı Kerim'de Yahudileri tanımlamak için "Benî İsrail", "Hûd", "hâdû" ve "Yehûd" kelimeleri kullanılır.
- Kur'an'da iki kez geçen "İsrail" terimiyle Hz. Yakub kastedilir. (Âl-i İmrân suresi, 93. ayet; Meryem suresi, 58. ayet.). Benî İsrail kavramı ise kırk bir yerde geçer ve Hz. Yakub'un soyundan gelenleri ifade eder. İsrailoğulları ismi çoğunlukla Medenî surelerde yer almaktadır. Genellikle İslam öncesi dönemde yaşanan olayların anlatıldığı ayetlerde geçmektedir.

(Ömer Faruk Harman, "İsrâil (Benî İsrâil)", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C 23, s.193-195.)

- "Yahudî" kelimesi ise Medenî sürelerde yer alır ve genellikle Hz. Muhammed (sav) Dönemi'nde yaşayan ve Kur'an'ın da muhatabı olan Yahudiler için kullanılır.

(Ömer Faruk Harman, "Yahudilik: İslam Kaynaklarında Yahudilik", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C 43, s. 321.)

PAYLAŞALIM

Kur'an-ı Kerim'de Hz. İbrahim'in (as) Yahudi ve Hristiyan olmadığı, "Hanîf bir Müslüman" olduğu (Âl-i İmrân suresi, 67. ayet) ifade edilmektedir. Sizce ayette neden böyle bir vurgu yapılmıştır. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız."

Görsel 3.3

YAHUDİLİK (Kimlik Kartı)	
Dinin Adı	İbrani, Eski İsrail Dini, Yahudilik, Musevilik
Başlangıcı	MÖ 13. yüzyıl
Öncü İsim	Hz. Musa
Tanrı Düşüncesi	YHVH (Yahve)
Temel Kaynak (Kutsal Kitap)	• Tora (Vahiy) • Talmud (Sözlü literatür)
İnanç Esasları	• Musa bin Meymûn'un belirlediği on üç inanç esası.
Akımlar	• Ortodoks Yahudilik • Reformist Yahudilik • Muhafazakâr Yahudilik • Yeniden Yapılanmacı Yahudilik • Siyonist Yahudilik
Nüfusu	14,7 Milyon*
Doğduğu/Ortaya Çıktığı Bölge	Kenan
Yayıldığı Ülkeler	İsrail, ABD, Fransa, İngiltere, Rusya, Türkiye

1.1. Yahudiliğin Tarihçesi

Başlangıçtan günümüze Yahudileri tanımlamak için İbrani, İsrail/İsraloğulları gibi isimler kullanılır. Musevî terimi Osmanlının son dönemlerinden itibaren, Türkçede Yahudileri ifade etmek için kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye'de yaşayan Yahudiler kendilerini Musevî olarak tanımlarlar. Yahudi terminin kamuoyunda olumsuz bir anlam kazanması nedeniyle bu isimlendirmenin Yahudiler tarafından tercih edilmiş olması mümkündür. Yahudi imajının olumsuz çağrışımına karşı Hz. Musa'nın dinine bağlı, yolundan giden anlamlarına gelen Musevî terimi kullanılmaya başlanmıştır.[1]

* https://www.findeasy.in/world-population-by-religion/ Erişim Tarihi: 15.02.2024

1 Baki Adam, Dinler Tarihi El Kitabı, s. 57.

48

DİNLER TARİHİ

4. KONFÜÇYANİZM

Görsel 4.40

KONFÜÇYANİZM (Kimlik Kartı)	
Dinin Adı	K'ung Chia Ju Chia
Başlangıcı	MÖ 6. yüzyıl
Öncü İsim	Kongzi (Konfüçyüs)
Tanrı Düşüncesi	Tien (Gök Tanrı)
Temel Kaynak	Konuşmalar (Lun yu)
İnanç Esasları	Tanrı, ahiret, kutsal kitap
Ahlaki Esaslar	Beş Erdem Beş İnsanî İlişki
Mezhepler	Zu Ksi'nin mezhebi Vang Yangming'in mezhebi
Nüfusu	394 Milyon*
Doğduğu/Ortaya Çıktığı Bölge	Çin
Yayıldığı Ülkeler	Kore, Vietnam, Tayland, Tayvan, Japonya

Görsel 4.41: Konfüçyanizm'in kurucusu Konfüçyüs'ün heykeli

Çin yaklaşık 1,3 milyar nüfusa ve 56 etnik gruba ev sahipliği yapan dünyanın en kalabalık ülkesidir.

Günümüzde Çin'in resmî bir dini yoktur. Çin'de yasal ve yaygın olan beş din vardır: Budizm, Taoizm, İslam, Katolikik ve Protestanlık. Bunlar içerisinde sadece Taoizm, Çin topraklarında ortaya çıkmış ve Çinlilere özgü bir dindir.

Konfüçyanizm ise Çin topraklarında doğup gelişmesine rağmen Çin'in kabul ettiği yasal dinlerden birisi değildir. Bugün Konfüçyanizm Çin'de yasal ve yaygın bir din olmasa da Çinliler

* https://www.findeasy.in/world-population-by-religion/, Erişim Tarihi: 15.02.2024

105

Hint ve Çin dinlerinde peygamber inancı olmaması, Yahudilikte birden çok peygamberin bulunması, Hristiyanlıkta Hz. İsa'nın peygamber değil Tanrı olarak kabul edilmesi sebebiyle, bütün dinleri kuşatıcı bir tanımlama olarak "Öncü isim" ifadesi tercih edilmiştir.

Sözlük: Kitapta geçen belli başlı kavramların anlamlarına buradan kolayca ulaşabilirsiniz.

DİNLER TARİHİ

SÖZLÜK

A

Adi Granth: Sihlerin kutsal kitabı.

aforoz: Hristiyanlıkta bir kişiyi bağlı bulunduğu kiliseden atma veya dinden çıkarma.

ahit: Sözleşme, antlaşma, mukavele.

Ahit Sandığı: Hz. Musa'ya inen İlahi vahyin yazılı olduğu levhaları saklamak için yapılan sandık.

Ahura Mazda: Mecusilikte iyilik tanrısı.

Altın Tapınak: Beşinci Sih Gurusu Aryan Dev tarafından Amritsar'da yaptırılan kutsal mabed.

amida: Kıyam. Yahudi ayinlerinde, cemaat hâlinde ve ayakta okunan ana dua.

Amritsar: Sihlerin kutsal şehri.

Angra Mainyu: bk. Ehriman.

Arius: İznik Konsili (325 yılında) sırasında Hz. İsa'nın (as) tanrı olmadığını ve yaratılmış beşer olduğunu savunan kişi.

armagedon: Yahudi ve Hristiyanlığa göre İyilik (Mesih) ve kötülük (Deccal) taraftarları arasında dünyanın sonuna doğru gerçekleşecek savaş ve savaşın yapılacağı yer.

Ara-i Mesud: Yahudi düşüncesinde, Tanrı Yehova'nın Yahudilere vermeyi vaat ettiği topraklar.

Aşoka: MÖ 273-236 yıllarında yaşamış Maurya kralının ismi olup Budizm'in evrensel bir din olmasında önemli role sahip olan kral.

ataş bahram/ vahram: Mecusilikte kutsal olarak kabul edilen ateş.

Athanasius: İznik Konsili (325) sırasında Hz. İsa'nın yaratılmamış ve tanrı olduğunu savunan kişi.

avatara: Hindu geleneğinde Tanrı'nın inkarnasyonu ya da çeşitli varlıklar şeklinde bedenleşmesi, tören.

Avesta: Mecusilerin kutsal kitabı.

ayin: Dinî merasim, tören.

aziz: Hristiyan geleneğinde kilise tarihinde önemli bir yere sahip olan ermiş kişi.

B - C - Ç

Bet Hamikdaş: Yahudilerce, Hz. Süleyman tarafından yaptırılan Süleyman Mabedi'ne verilen ad.

bhakti: Hindu geleneğinde tanrıya teslim olma.

bodhisattva: Budizm'de başkalarını acı ve sıkıntılardan kurtarmak için mutlak hikmet ve merhamete ulaşmaya yemin eden ideal kişi.

Brahman: Hint geleneğinde mutlak ruh, yaratıcı ilke.

brahmana: Hint geleneğinde mensur biçimde kaleme alınmış olan kutsal metinler.

Brahminler: Hint kastları arasında din adamlarından oluşan en üst sınıf.

Budda: Aydınlanmış anlamına gelen bir terim olup Budistlerin, Siddharta'ya verdikleri isim.

D

Dahme: Mecusilikte bir kişi öldüğünde cesedinin konulduğu yerleşim alanlarından uzak ve yüksek bir tepede inşa edilmiş mekân.

diacon: Hristiyanlıkta rahip yardımcısına verilen isim.

diaspora: Yahudilerin genellikle tutsaklık, sürgün ve bazen de seyahat gibi nedenlerle Filistin bölgesinden ayrılarak başka bölgelerde yaşamaları.

dioflizit: Hristiyanlıkta Hz. İsa'nın (as) tabiatı hakkındaki tartışmalarda Hz. İsa'da (as) iki tane tabiatın birbirine birleşmeden ve karışmadan aynı anda bulunduğunu savunan görüş. En önemli temsilcileri Katolik, Ortodoks ve Protestan kiliseleridir.

diyakoz: Papaz yardımcısı.

doktrin: Öğreti. Toplumda herhangi bir alanda çığır açan bir düşünce adamının ortaya koyduğu görüşler, ilkeler bütünü.

145

DİNLER TARİHİ

KAYNAKÇA

Adam, Baki, "Din Hakkında Genel Bilgiler", **Dinler Tarihi El Kitabı**, (Ed. Baki Adam), Grafiker Yayınları, Ankara, 2015.

Adam, Baki, "Yahudilik", **Yaşayan Dünya Dinleri**, (Ed. Şinasi Gündüz), Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2007.

Adibelli, Ramazan, "Katolik-Laik Tartışması Bağlamında Fransa'da Dinler Tarihi Disiplininin Oluşumu", **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, (Sayı 53/1), Ankara, 2012.

Alalu, Suzan, Arditi, Klara vd., **Yahudilikte Kavram ve Değerler**, Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın, İstanbul, 2001.

Albayrak, Kadir, "Ermeni, Süryani ve Keldani Kiliseleri", **Yaşayan Dünya Dinleri**, (Ed. Şinasi Gündüz), Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2007.

Alıcı, Mehmet, "Mecusilik", **Dinler Tarihi El Kitabı** (Ed. Baki Adam), Grafiker Yayınları, Ankara, 2015.

Alıcı, Mehmet, **Kadim İran'da Din**, Ayışığı Kitapları, İstanbul, 2012.

Algül, Hüseyin; Apaydın, Yunus; Bardakoğlu, Ali; Dönmez, İbrahim Kafi; Erkal, Mehmet; Harman, Faruk; Kılavuz, Ahmet Saim; Uludağ, Süleyman; Yücel, İrfan, **İlmihal I (İman ve İbadetler)**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2012 ve 2014.

Altuntaş, Halil; Şahin, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2009.

Anzerlioğlu, Yonca "Tarihi Verilerle Karamanlı Ortodoks Türkler", **Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi**, (Sayı 51), Ankara, 2009.

Atasağun, Galip, **İlahi Dinlerde (Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'da) Dinî Semboller**, Özel Yayın, Konya, 2002.

Ayar, Talip "İslam", **Dinler Tarihi El Kitabı**, (Ed. Baki Adam), Grafiker Yayınları, Ankara, 2015.

Aydın, Fuat "Hint Dinleri I: Hinduizm-Cayinizm", **Yaşayan Dünya Dinleri**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2013.

Aydın, Fuat, **Pavlus Hristiyanlığına Giriş**, Eski Yeni Yayınları, Ankara, 2011.

Aydın, Mahmut **Anahatlarıyla Dinler Tarihi**, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2016.

Aydın, Mahmut, "Hristiyanlık", **Yaşayan Dünya Dinleri**, (Ed. Şinasi Gündüz), Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2007.

Aydın, Mahmut, **Hz. İsa'ya Ne Oldu?**, Otto Yayınları, Ankara, 2011.

Aydın, Mahmut, **İsa Tanrı mı İnsan mı?**, İz Yayıncılık, İstanbul, 2015.

Aydın, Mahmut, Süleyman Turan, **Tek Dünya Çok İnanç**, Hitabevi Yayınları, 2013.

Aydın, Mehmet, "Hristiyanlık/ Kutsal Metinler ve Dinî Literatür", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C 17, İstanbul, 1998.

Aydın, Mehmet, "Hristiyanlık/ Mabed ve İbadet", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C 17, İstanbul, 1998.

150

Kaynakça: Kitap hazırlanırken faydalanılan belli başlı kaynakların listesi